

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 5. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

F. L.:

Učimo se!

Malokateri narod je tako bistrega duha kot ravno slovenski. To trditev izpričuje dejstvo, da se naš delavec, ki gre za eno ali dve leti v Nemčijo, nauči brez truda skoraj slovnično nemščine, medtem ko se Nemec leta in leta slovenščine ne priuči kljub temu, da živi med samimi Slovenci.

Ako pa je v kljub naši talentiranosti še mnogo takih »bolj omejenih«, je temu kriva naša brezmejnina lenoba in malobrižnost. Akoravno okušamo na lastni koži težke posledice naše pomanjkljive izobrazbe, vendar se nočemo učiti.

Primerjaj primerno izobraženega delavca z manj izobraženim in videl boš, da v istih razmerah živi in izhaja prvi mnogo bolj kot drugi. Tudi za celokupni delavski stan je ogromne važnosti, da so vsi posamezniki primerno naobraženi. Največja cokolja in ovira za napredek našega stanu so ravno oni domišljavci, ki mislijo in trdijo, da vedo in znajo vse. Takega ne spraviš v nobeno strokovno organizacijo. Strokovne časopise čitati se mu zdi preneumno in ni čuda, ako s takim dela in stori delodajalec, kar hoče. Seveda trpi radi tega tako samostojnež, pa tudi vsi drugi pri istih potrebah in težnjah vseh posameznikov in istih in enotnih zahtev. Zpomnimo si svetlo resnico, da le naša izobrazba bo temelj naše boljše bodočnosti. Zpomnimo si tudi drugo resnico, da kapitalist gradi in dela dobičke iz naše neumnosti in nepoučenosti!

Pregovor pravi: Kolikor znaš, toliko veš. Rusi pa pravijo: Vse življenje se moraš učiti, pa boš še neumen.

Poglejmo naše grafičarje. So zelo naobraženi, imajo sijajno organizacijo, pa tudi razmeroma lepe plače. Rekel bi: to so gospodje in vendar so le delavci. Na drugi strani pogledajmo kakega pridušavca. Saj je sam sebe žalosten!

Dobro načitan in izobražen delavec bo vedno in vselej član strokovne organizacije. Ako iste ni, jo bo skušal ustanoviti. To je razumljivo, saj dobro ve, da sam ne zmore ničesar. Vsi delavci, združeni v enotni organizaciji, dosežejo vse.

Izobražen delavec ne bo vstopal v kake rdeče ali rumene organizacije, da bi služil prvim za orodje svetovne revolucije ali drugim za štafažo. Vstopil bo v katoliško strokovno organizacijo, katera štiti koristi delavskega stanu in se za delavstvo bori. To je »Zveza združenih delavcev«.

Tovariši! Čim bolj bomo izobraženi, tem bolj se bo stopnjevala naša stanovska zavest in tako tudi naše blagostanje.

Naša naloga je, da navajamo naše tovariše k čitanju naših katoliških listov, predvsem našega glasila »Delavska fronta«. Bodimo apostoli prave katoliške izobrazbe med našimi tovariši! S tem jim bomo mnogo pomagali. Pomagali bomo s tem tudi sebi. Tvoja »Delavska fronta« naj gre iz rok v roke, dokler je ne prečita vsi domači do zadnjega.

Zavedajmo se važnosti tiska in izobrazbe! To je naše orožje, s katerim si bomo priborili ono mesto na soncu, ki nam po vsej pravici gre. Zato zopet in zopet: Čitaj, uči se! To mora biti naše geslo.

Deutsch in „Delavska politika“.

Že nekajkrat smo imeli priložnost ugotoviti sijajne strateške sposobnosti »Delavske politike« pri vojskovanju na španskem. »Delavska politika« je vodila španske rdečkarje od ene zmage do druge, dokler jim ni ostala v rokah samo še dobra četrtina španske zemlje, vse drugo pa je že zasedel Franco.

V sobotni »Delavski politiki« pa se oglasa zopet tak odlični »strateg«, »general« sodrug Deutsch, ki je baje poslal uredništvu »Delavske politike« lastnoročno pisano pismo o položaju na španskem. Sodrug Deutsch, ki je pri februarškem puču leta 1934 avstrijske socialiste tako imenitno komandiral, da so bili v nekaj dneh kljub ogromnim zalogam orožja in velikemu številu svojih čet popolnoma poraženi, je ob izbruhu Francove vstaje šel na Špan-

Veličastna proslava rojstnega dne našega mladega kralja.

Kralj Peter II. je v ponedeljek 6. septembra slavil svoj 14. rojstni dan. Po vsej državi so se vršile velike slovesnosti, zlasti v Belgradu, kjer je bila tega dne veličastna vojaška parada pred knezom namestnikom Pavlom in člani vlade, najprišrenejša pa je bila slovesnost na Bledu, kjer preživlja kralj svoje počitnice. Prebivalstvo Bleda in vse širne okolice se je zbralo k proslavi tega dne. Na predvečer

so zažareli po vseh okoliških hribih kresovi, jezero je bilo krasno razsvetljeno. V ponedeljek je mladi kralj s svojo materjo kraljico Marijo ter svojima bratoma in sorodstvom prisostvoval katoliški službi božji, ki se je vršila v blejski farni cerkvi. Častno stražo so tvorili kralju v cerkvi slovenski fantje športnega društva »Planina« v krojih.

Sredozemska konferenca.

Zaradi napadanja neznanih podmornic na angleške, francoske in ruske ladje v Sredozemskem morju se je položaj nenavadno zaostрил. Kljub temu, da sta Anglija in Francija razglasili, da bodo njune vojne ladje spremljale vsako njihovo trgovsko ladjo in da bodo streljale na vsakega napadalca, se napadi ponavljajo ter so bile napadene s torpedi celo angleške vojne ladje. Zaradi tega je predložila Anglija, naj bi se sklicala tako zvana »sredozemska konferenca«, katere bi se udeležile vse države, ki imajo interes, da ostane položaj na Sredozemskem morju neizpremenjen in svoboda trgovske plovitve zajamčena. Ta konferenca se bo pričela 10. septembra v Nyonu poleg Ženeve.

Velika Britanija in Francija sta sklenili povabiti na sredozemsko konferenco Italijo, Rusijo, Nemčijo, Jugoslavijo, Grčijo, Turčijo, Egipt, Albanijo, Romunijo, Bolgarijo. Tri črnomsorske države so povabljeni zaradi tega, ker imajo dostop na Sredozemsko morje. Nemčija pa je povabljena zaradi tega, ker je ena izmed glavnih držav, članic odbora za nevmešavanje. Angleški zastopniki so dobili navodila, da naj istočasno s francoskimi zastopniki »posameznim vladam izročijo vabila, kar se je že izvršilo. Pri tej priliki je italijanski zunanji minister Ciano izjavil, da si Italija pridržuje pravico odgovora na to vabilo in to z ozirom na noto ruske boljševiske vlade, ki dolži Italijo radi napadov na sovjetske ladje. Radi te note ruske vlade se razburja Francija, ki je drugega mnenja glede teh napadov, in zameri Rusiji, ker je storila ta korak brez vednosti Francije. Tako je že v naprej precej dvomljiv izid sredozemske konference, ki menda ne bo nič drugega, ko lep

izlet evropskih diplomatov v Švico — na račun raznih narodov.

Angleška vlada bo na konferenci sredozemskih držav stavila naslednje zahteve:

1. Vse sredozemske države morajo obljubiti, da ne bodo dovolile nobeni svoji podmornici, da zapusti domače pristanišče.

2. Vse sredozemske države se obvezujejo, da bodo po objavi prepovedi, ki tiče podmornic, streljale na sleherno podmornico, na katero bi njihove vojne ladje naletele izven španskih narodnih voda.

3. Sredozemske države se obvezujejo, da bodo prispevale k ustanovitvi skupnih varnostnih brodovij, ki bodo spremljala trgovske ladje skozi nevarna območja.

4. Sredozemske države se obvezujejo, da bodo prepovedale svojim zunaj na morju se nahajajočim podmornicam, da bi plule po španskih vodah.

Francoska vlada pa pripravlja — po poročilih angleških listov — še poseben predlog, ki ga bo predložila konferenci. Francija meni, da je sedaj dozorel čas, ko je treba skleniti sredozemski pakt, ki bi za vso bodočnost ustvaril pogoje za trajen mir na Sredozemskem morju in med vsemi obalnimi državami, ki imajo na morju življenjske interese.

Na konferenco ne bosta vabljeni ne bela ne rdeča španska vlada. General Franco je v tej zvezi že izdal izjavo, ki pravi, da nacionalna Španija ne bo priznala nobenega sredozemskega sporazuma, kjer ne bo on sodeloval.

Zadnja poročila vele, da se Nemčija in Italija ne nameravata udeležiti sredozemske konference, zato je, če postane vest resnica, še pred začetkom konference vse postavljeno na — pesek.

Vojna na Vzhodu se nadaljuje.

Kljub vsem naporom in neštetim napadom Japoncev se borba za Šangaj še ni odločila. Kitajci se tako trdovratno branijo, da občudujejo njihov pogum vsi vojaški strokovnjaki. Kljub temu, da razpolagajo Japonci s strahovito tehnično premočjo, zlasti z ladijskim topništvo in letali, s katerimi obstreljujejo dan za dnem kitajske postojanke, vzdržuje kitajski vojak v najhujšem ognju ter se ne umakne niti za ped. Kitajci napadajo japonske strelske järke brez topniške priprave z ročnimi granatami in bajoneti ter se je njihovi nepopisni hrabrosti posrečilo, da so dosegli važne uspehe. Japonsko fronto so na več mestih prodrli ter jo spremenili v posamezne odseke, v katerih sedaj Japoncem slaba prede. Da nimajo Japonci vojnih ladij, ki s svojimi velikimi topovi ščitijo japonsko pehoto, bi bili Kitajci sovražnika že vrgli v morje. Proti oklopnim japonskim vojnim ladjam pa kitajski poljski topovi ničesar ne opravijo.

Japonska je sedaj proglasila blokado nad vso kitajsko obalo. Ameriška in an-

gleška vlada pa sta izjavili, da te blokade ne priznata. Iz tega se bo razvil lahko še usoden spor.

V zadnjem času so začeli sovjeti Kitajce odkrito podpirati. V Šangaj je dospelo 62 ruskih letal, v pokrajino Šansi pa 30. V Nanking je dospelo tudi 20 ruskih višjih častnikov, ki bodo dodeljeni kitajskemu generalnemu štabu. Poleg letal so prispeli tudi ruski piloti.

Kitajce pa podpirajo tudi evropske države s posojili. Kitajski finančni minister dr. Kung, ki se je mudil v Evropi z nalogo, da sklene večja posojila, je popolnoma uspel. Zaključil je na svojem potovanju za 150 milijonov funtov (40 milijard dinarjev) posojil, katere bo Kitajska porabila največ za nakup vojnega materijala.

Japonce je presenetil tudi kitajski letalski napad na njihovih lastnih tleh. Kitajska letala so preletela morje ter so bombardirala nekaj japonskih mest, nato pa so se brez vsake nezgode vrnila nazaj na svoje ozemlje.

sko, kjer so ga kar naenkrat »beferdrali« za generala, dasi poprej še nikoli ni videl vojaške suknje. Zaradi takih »generalov«, ki jih imajo španski rdečkarji več nego preveč, so dosegli dosedaj že tako imenitne »zmage«, pri katerih morajo neprestano iti nazaj, namesto naprej.

Ob tej priliki pa moramo še ugotoviti, da je veliko španskih »generalov« inozem-

cev, ki so se zatekli v Španijo, ker so zgubili v domovini ne generalske sarže, ampak — »generalske« plače in korita. In ubogi španski narod, ki je še pod rdečo komando, ima to čast, da je moral raznim socialističnim inozemskim »generalom« še v bodoče zasigurati udobno in brezskrbno življenje...

Navodila za starostno zavarovanje delavcev.

OUZD je izdal k uveljavljenju zavarovanja za onemoglost, starost in smrt navodila, ki bodo naše čitatelje gotovo zanimala, zato jih objavljamo v izvlečku:

Kdo ni zavezan starostnemu zavarovanju?

Praviloma se bo izvajalo zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za vse osebe, ki so zavezane zavarovanju za bolezen, vendar s sledečimi izjemami:

Od dolžnosti zavarovanja za onemoglost, starost in smrt so izvzete osebe:

1. ki so 1. septembra 1937 že dopolnile 70. leto starosti,

2. osebe, ki bodo prejemale 1. septembra od države, samoupravnih teles, iz fondov in naprav javnopravnega značaja ali od Pokojninskega zavoda rento vsaj v znesku 1500 din na leto,

3. osebe, ki so zavarovane pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Uredba zahteva, da delodajalci dokažejo z izkazili, da je oseba resnično izvzeta.

Uredba zahteva tudi, da delodajalci dokažejo z izkazili, da je oseba resnično izvzeta iz zavarovanja, bodisi ker je stara nad 70 let, bodisi da uživa starostno prekrbo. Kot dokaz teh dejstev morajo delodajalci predložiti bodisi izpisek iz rojstne knjige, domovnico ali drugačno uradno dokazilo. Ravno tako je treba priložiti odlok o pokojnini in potrdilo ustanove, ki jo izplačuje, da oseba še prejema pokojnino.

Prijav glede izvzetja iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt OUZD ne bo upošteval, ako se istočasno s prijavo ne bodo uradu predložila omenjena izkazila.

Izpolnjevanje prijavnic

Točno in zanesljivo izpolnjena prijavnica za člana bo za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt še neprimerno bolj važna, kot je za zavarovanje za bolezen in nezgode, zato naj bodo vsi podatki na prijavnici točni, zanesljivi in da je posebno zanesljivo zabeleženo rojstno in rodbinsko ime. Podatki naj ne bodo le po delavčevi izjavi.

Napačne in netočne prijave bodo povzročale delavstvu veliko, mnogokrat tudi nepopravljivo škodo.

Polovico prispevka je dovoljeno odtegniti

Prispevek za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se mora plačevati po zavarovani mezdi in znaša tedensko 18% zavarovane mezde. Prispevek znaša torej 3% dnevne zavarovane mezde. Tudi prispevek za zavarovanje za starost, onemoglost in smrt mora plačevati delodajalec, sme pa polovico prispevka odtegniti ob prvem izplačilu od delavčevega zaslužka, kasneje pa le, ako še ni minul en mesec od dotičnega izplačila, če je prejemal delavec plačo na dan ali na teden, odnosno nista minula dva meseca, če je dobival nameščenec plačo ali mezdo mesečno.

Prispevki za starostno zavarovanje se ne pobirajo za čas, dokler je zavarovane zaradi bolezni za pridobitno delo nesposoben.

Važno je pa tole: Če je doslej radi neprijave posameznega delavca ostal brez prispevkov urad, ni trpel delavec nobene škode. Odslej pa bo tako, da bo delavec brezpogojno prikrajšan na stare dni ali pa v onemoglosti za vsak dan, za katerega ni bil prijavljen. Opust prijave pomeni v vsakem primeru brezpogojno znižanje starostne in onemoglostne rente.

Podrobna pojasnila in navodila o novem zavarovanju vsebuje brošura »Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt«, ki jo je založil OUZD in se po 2 din prodaja pri uradu in uradovih ekspoziturah.

Vsem našim čitateljem zelo priporočamo, da si brošuro kupijo in jo temeljito preštudirajo ter obenem kontrolirajo, če so njihove prijave izvršene po danih navodilih, ker — kakor se vidi iz navodil — ni vseeno, ali in kako je prijavljen.

Zahtevajte povsod „Delavsko fronto“!

Povišanje prispevkov za borze dela.

Po zakonu o zavarovanju delavcev kakor tudi po naredbi ministra za socialno politiko in narodno zdravje z dne 2. aprila 1932 in po naredbi o preskrbovanju nezaposlenih delavcev in nameščencev z dne 15. decembra 1935 je znašal prispevek za javne Borze dela tedensko 3,6% enodnevne zavarovane mezde.

Sedaj pa je na predlog Osrednjega odbora za posredovanje dela z dne 23. aprila 1936 minister za socialno politiko predpisal nov način računanja teh prispevkov, in sicer v tem smislu, da znaša od 1. septembra dalje prispevek za Borze dela eno petino prispevka za bolniško zavarovanje delavstva. Za predpis prispevkov veljajo isti predpisi, ko za ostalo socialno zavarovanje. Prispevke pobira Osrednji urad ob enem z ostalimi socialnozavarovalnimi prispevki.

Po dosedanji naredbi iz leta 1932 je bila predpisana doklada za javne Borze dela v višini 3,6% enodnevne zavarovane mezde, kar je takrat predstavljalo 10% bolniškega prispevka (3,6% enodnevne zavarovalne mezde). Po novi naredbi pa se od dne 1. septembra za javne Borze dela pobira prispevek v višini ene petine ali 20% bolniškega prispevka. Bolniški prispevek pa znaša sedaj 42% enodnevne zavarovane mezde. Doklada za borzo dela se torej poviša od dosedanjih 3,6 na 8,4% enodnevne zavarovane mezde in znaša povišanje 133 odstotkov. Nadalje je iz odloka ministra za socialno politiko razvidno, da je bil ta odlok izdan na predlog, ki ga je osrednji odbor za posredovanje dela stavil že dne 23. aprila 1936. Odlok je objavljen v Službenih novinah od 31. avgusta in je s 1. septembrom povišanje že stopilo v veljavo.

Slovenski socialisti v novi obleki.

V »Delavski politiki« od zadnje sobote je objavljena neka resolucija pokrajinskega vodstva bivše socialistične stranke, ki

Politične vesti.

Narodna odbrana je dobila komisarja. Uprava policije v Belgradu je objavila naslednji komunikat: »V zadnjem času je Narodna odbrana ponovno prekoračila s svojim ravnanjem in delovanjem svoj statutarni delokrog, ki ga odreja društvena pravila. Delala je celo proti ciljem in namenom te ustanove.« Uprava mesta Belgrada je na podlagi teh dejstev kot pristojna nadzorna oblast s svojim odlokom II št. 4440 od 2. septembra odredila, naj se predsedstvo, osrednji odbor, plenum in nadzorni odbor Narodne odbrane takoj razrešijo dolžnosti, za komisarja pri tem združenju, ki bo opravljal posle predsedstva, osrednjega odbora, plenuma in nadzornega odbora od izvolitve nove uprave, je pa imenovala upokojenega divizijskega generala Miloša Mihajloviča. Ta sklep je bil takoj izvršen in komisar Mihajlovič je še isti dan prevzel svojo dolžnost. Kakor znano, se je Narodna odbrana zelo eksponirala v borbi proti konkordatu in proti vladi ter s tem tudi proti državnim interesom.

Za izboljšanje trgovskih odnosov z Nemčijo in Francijo. Dne 5. septembra so se pričela v Dubrovniku pogajanja med nemško in našo delegacijo zaradi odprave nedostatkov v trgovski pogodbi, zlasti o ureditvi plačilnega prometa z Nemčijo. Nemčija je namreč hotela doseči od nas, da bi kupovala samo one proizvode, ki jih najbolj rabi, ne pa tudi onih, ki jih mi v veliki količini pridelujemo, pa so jih hoteli Nemci uvažati iz nekaterih drugih držav. — Dne 13. septembra pa se bodo pričela v Parizu pogajanja med našo državo in Francijo zaradi sklenitve nove trgovinske pogodbe. Gospodarski krogi pričakujejo, da nam bo Francija priznala zvišanje kontingentov, s čemer se bo naš izvoz v francoske dežele zelo dvignil.

Letalska zveza med Jugoslavijo, Italijo in Romunijo se pripravlja. Gre za dve zračni črti, in sicer bi šla ena iz Rima preko Zagreba, Belgrada in Bukarešte, druga pa bi vodila iz Milana preko Ljubljane v Zagreb, kjer bi se priključila na prvo progo.

Društvo narodov se sestane k rednemu zasedanju 13. septembra. Na dnevnem redu letošnjega jesenskega zasedanja je 20 vprašanj, ki pa so vsa manj važnega pomena. Razpravljalo se bo med drugim tudi o razdelitvi sirovin, ki nekaterim državam primanjkujejo, druge pa jih imajo preveč, o vprašanju emigrantov, katerih je na vseh koncih Evrope vedno več, poleg tega pa bodo tudi volitve za tri ne-

je za poznavalca našega socializma zelo zanimiva in tudi poučna. O tej resoluciji se ne izplača izgubljati besed, saj so nekateri odstavki naravnost smešni, kakor je na pr. trditve v prvem poglavju:

»Z zadovoljstvom ugotavljamo, da dolgoletna politična diktatura v Jugoslaviji ni mogla uničiti niti zlomiti socialistične tradicije, duha in zavednosti delovnega ljudstva v Sloveniji. Tudi danes je socialistično gibanje v teh krajih pomembno gibanje širokih ljudskih množic, trdno zasidrano tako v stari kakor tudi v mladi novi generaciji.«

Radi bi videli tiste »socialistične množice«, ki obstojajo menda le še iz sodrugov Petejana, dr. Reimana in Eržena in še nekaterih, ki sede na foteljih »Delavskih zbornic«. Kako pa je v »socialistični mladi generaciji«, pa omenjeni gg. generali rdeče fronte sami najbolje vedo. V tej mladi generaciji namreč nimajo oni nobene besede, ampak samo komunisti, ki dobivajo svoja navodila iz Moskve.

Kakor rečeno, je vsa resolucija brezpomenbna in nezanimiva, z izjemo odstavka v drugem poglavju, ki pravi, »da se priznajo zgodovinsko-razvojne posebnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev, kar se mora izraziti tudi v politični organizaciji države«. Ta izjava pomenja, da so se slovenski socialisti preoblekli v novo obleko. Od prevrata do danes ni bilo hujših centralistov, kakor so slovenski socialisti. Spominjamo se še, da je bila tudi s njihovimi glasovi v parlamentu sprejeta nesrečna vidovdanska centralistična ustava. Šele sedaj so uvideli, da se s centralizmom med Slovenci nikamor ne pride, pa so začeli svoj rdeči plašček obračati po vetru in milostno praznavajo, naj se priznajo zgodovinske razvojne posebnosti vseh treh jugoslovanskih narodov.

Je pa prišla ta izpreobrnitev socialistov prepozno, povrh pa tudi vemo, da je samo navidezna, v resnici bodo ostali še naprej najhujši pristaši centralizma, kateremu se morajo prav za prav zahvaliti, da se nahajajo vsaj še generali pri življenju. Če bo slovensko ljudstvo enkrat samo odločalo o svojih domačih zadevah, potem bo zbrisalo tudi še socialistične generale s površja.

stalna mesta v svetu Društva narodov. Za predsednika letošnje skupščine bo izvoljen zastopnik Indije Aga Kan.

Sporazum med Vatikanom in Čehoslovaško. Po večletnih pogajanjih med čehoslovaško republiko in sveto stolico je sedaj prišlo do podpisa sporazuma. Sporazum je bil podpisan 2. septembra. Po besedilu pogodbe je Vatikan izdal poseben dekret, ki je 6. septembra izšel v vaticanskem uradnem listu. Po tem dekretu so meje škofij prikrojene državnim mejam. Edino le meje za praško, olomuško in vrtislavsko škofijo bodo pozneje določene. Za Slovaško in Podkarpatsko Rusijo sta predvideni dve novi škofiji. Škofje na Čehoslovaškem in v Podkarpatski Rusiji, in to rimsko-katoliški kakor grško-katoliški, pa so že s to bulo izvzeti iz jurisdikcije madžarskih nadškofov in do ustanovitve obeh novih nadškofij neposredno podrejeni sveti stolici. Istočasno pa čehoslovaška država vrača cerkveno premoženje, ki ga je svoječasno zaplenila na Slovaškem. Sedem nove slovaške nadškofije bo verjetno v Bratislavi. Papeškemu nunciju je naročeno, da v teku šestih mesecev izvede predpise papeške bule.

Spor med poljsko vlado in Vatikanom, ki je izbruhnil radi tega, ker je dal krakovski nadškof Sapieha prenesti krsto s truplom Pilsudskega iz grobnice nekdanjih poljskih kraljev, je sedaj popolnoma poravnana.

Kongres v Nürnbergu. V nedeljo se je pričel v Nürnbergu vsakoletni kongres narodnosocialistične stranke. Ta kongres je deveti po številu. Na vseh dosedanjih kongresih je Hitler v svojem govoru podal smernice, po katerih se je potem razvijala nemška notranja in zunanja politika. Tudi letos je bilo inozemstvo zelo radovedno na Hitlerjev proglas. Sedanji kongres se naziva »državni kongres dela«. Udeležuje se ga okrog trideset milijona pripadnikov Hitlerjeve stranke. V svojem letošnjem proglasu, s katerim je bil otvorjen kongres, ne prinaša Hitler ničesar novega. Glede notranje politike pravi, da je Nemčija že premagala gospodarsko krizo ter bo še v bodoče vztrajala pri svojem sedanjem gospodarskem sistemu, ki hoče nadomestiti vse sirovine z lastnimi domačimi produkti. To se pravi, da bodo morali Nemci tudi v prihodnjem letu stisniti pasove ter se odreči marsikaterih dobrot, ki so jih bili dosedaj vajeni. V zunanje-političnem delu svojega proglasa pa navaja Hitler, da bo Nemčija šla složno svojo pot z Italijo in Japonsko v borbi proti komu-

nistični nevarnosti. Vabi pa v to fronto vse države. Poveljeval je zlasti nemško-italijansko zvezo kot silo, brez katere se ne more v Evropi ničesar zgoditi.

Med Poljsko in Francijo postajajo stiki zopet tesnejši. Poljski zunanji minister je napravil te dni obisk v Parizu, kjer se je sestel s člani francoske vlade.

Po španskih bojiščih. Francosko časopisje prinaša poročila iz rdeče Španije, ki pravijo, da je velika pobitost v Barceloni in v Valenciji. Uradni rdeči krogi imajo vtis, da je vojna za nje izgubljena in razmišljajo o tem, če ne bi kazalo skleniti s Francmom sprave, še preden bi se mu posrečilo likvidirati astursko fronto. Giral, ki fungira kot zunanji minister Valencije, je izjavil ameriškemu časnikarju Kaltenbornu, da je boljše napraviti konec in da bi bil ameriški predsednik Roosevelt najbolj poklican za to, da posreduje. »Jour« poroča nadalje, da je katalonski predsednik na kongresu mednarodne rdeče pomoči v Barceloni dobesedno izjavil: »Naše ljudi moramo pripraviti na največje žrtve. Preživeli bomo ure velikih strahot.« Ako so te informacije pariškega lista točne, potem bi se dalo sklepati, da smatra ljudska fronta v Španiji, da je igro izgubila. Časopisi tudi poročajo, da je pribežalo ob padcu Santandra kakih 1800 rdečih miličnikov v Francijo, a so se francoske oblasti požurile, da jih kar najhitreje spravijo v Katalonijo. Toda miličniki niso pokazali nobenega veselja, da bi se še naprej izpostavljali življenjski nevarnosti za Moskvo. Celo to se je zgodilo, da so se mnogi skrili v vode reke Adour in tičali v njej skriti, da bi se ne bilo treba vrniti v rdeči »paradiž«. Francoski orožniki so španske miličnike lovili po mestu in so jih s puškinnimi kopiti morali skupaj zganjati v železniške vagone. Močna četa orožnikov je stražila vlak, da prepreči pobeg milični-

kov. Bili pa so toliko človekoljubni, da so pridržali v Franciji kakih 20 miličnikov, ki so dokazali, da so bili od rdečega vojaškega sodišča v Santandru obsojeni na smrt, ker so zapustili svoje čete. — Na severu Franco prodira naprej v Asturijo ter se nahaja že pred pristaniščem Gijon, v katerem je izbruhnila vstaja domačega prebivalstva proti rdečim nasilnikom. Padec Gijona se pričakuje vsak čas.

Anglija bo uvedla splošno vojaško dolžnost. Anglija dosedaj ni imela splošne vojaške dolžnosti, temveč je vojake najemala. Ker pa se zadnja leta oglašajo pri naborih vedno manj najemnikov, Anglijo pa skrbi njena varnost, so začeli resno razmišljati o uvedbi splošne vojaške dolžnosti. Zaenkrat naj bi se uvedel nekaj milični sistem, kakor ga ima Švica. Vsak za orožje sposoben Anglež, ki dopolni 18. leto, naj bi bil vpoklican za nekaj mesecev v vojaško službo, potem pa bi se nekaj let izpopolnjeval v rabi orožja na vsakoletnih orožnih vajah.

Anglija in Amerika bosta na Daljnem vzhodu skupno nastopali. Ameriški veleposlanik v Londonu Bingham je imel dolg razgovor s predsednikom Rooseveltom, kateremu je poročal o želji ministrskega predsednika Chamberlaina, da pride med USA in Veliko Britanijo zaradi kitajsko-japonske vojne do najožjega sodelovanja. Predsednik Roosevelt je imel nato s poveljnikom ameriške mornarice daljši sestanek ter se z njim dogovoril o okrepitevi ameriške mornarice na Daljnem vzhodu.

Sumljiva pota tajnika socialistične internacionale. »Večni jud«, kakor nazivajo tajnika socialistične internacionale dr. Fritza Adlerja, je skušal potovati pod tujim imenom s ponarejenim potnim listom iz Belgije v Nizozemsko. Nizozemska policija pa ga je na meji zaradi tega aretirala in zaprla.

Vestnik ZZD.

Usnarji

Konjice. Ker se podjetnik L. Laurich, tovarnar usnja v Slov. Konjicah, ni odzval na ustno in pismeno intervencijo ZZD radi odpuščenja delavstva, je bila centrala primorana predlagati okrajnemu glavarstvu v Konjicah poravnalno postopanje v smislu čl. 15. uredbe o minimalnih plačah. Okrajno glavarstvo je razpisalo ustmeno razpravo za 2. september, h kateri je bil vabljen poleg podjetnika zastopnik centrale in predstavnik krajevne organizacije ZZD v Slov. Konjicah. Razprava je trajala vse dopoldne in jo je vodil okrajni glavar g. Bavdek Ivan. Podjetje je zastopal lastnik g. Laurich Alfred osebno, centralo ZZD njen predsednik tov. Preželj Franc, delavstvo pa sta zastopala tovariša Bobik Franc in Tomše Andrej. Po vsestranski obravnavi sporne točke radi odpuščenja delavstva se je končno sklenil in podpisal sporazum, v katerem je dosegla ZZD popolnoma pozitiven rezultat. Zlasti je važno določilo sporazuma v točki 5., katera govori o sprejemanju delavstva preko krajevne organizacije ZZD v Slov. Konjicah. Podjetnik g. Laurich je pokazal razumevanje do delavskih teženj in je organizaciji ugodil skoraj v vseh točkah. Delavstvo je pri razpravi nastopalo stvarno in resno, tako da se je ustvarila na obeh straneh tudi za bodoče neprilike primerna dobra volja, da se vsaka sporna stvar mirno reši v zadovoljstvo obeh strank.

Konjice. V nedeljo 5. septembra se je v našem katoliškem Prosvetnem domu v Slov. Konjicah zbralo izredno lepo število delavstva, ki je z naperim zanimanjem poslušalo izvajanja predsednika centrale tov. Preželja o kapitalizmu, potrebi po organizaciji, nezvestobi delavstva do svoje organizacije, o načelih in temeljih drugih organizacij, o poteku in rezultatu razprave na okrajnem glavarstvu in končno je podal točen pregled nad zakonskimi določili ravnokar uveljavljenega starostnega zavarovanja. Za tov. Preželjem je govoril še tov. Luzar, delavec iz tovarne Westen v Celju, ki je delavstvo na sestanku krepko vzpodbudil za delo v organizaciji in je v nazornih besedah podal sliko največjih sovražnikov delavstva, to je o nezavednosti in o strahu. Končno je spregovoril v lepih besedah tudi g. arhidijakov Tovornik, ki je ves čas prisostvoval sestanku in je v svojem govoru delavce bodril k vztrajnemu delu tako v organizaciji in tudi zunaj organizacije. Sestanek je vodil podpredsednik naše krajevne organizacije tov. Tomše. Delavstvo je z veseljem srcom odšlo od dobro uspelega zborovanja na svoje domove z zavestjo, da imajo v svoji organizaciji močnega pomočnika in varuha.

Konjice. Pisarna naše krajevne organizacije ZZD se nahaja v prostorih Katoliškega prosvetnega doma. Vse tovariše in

tovarišice vabimo, da točno plačujejo svoje članske prispevke in da povedo svoje želje in predloge odbornikom organizacije. Naslednji sestanek za vse konjiško delavstvo se bo vršil drugo nedeljo v mesecu oktobru.

Papirničarji

Radeče pri Zidanem mostu. Dne 31. avgusta se je pri nas vršil delavski sestanek. Udeležba ni bila taka, kakor bi z ozirom na važnost dnevnega reda sestanka bilo pričakovati. Vsekakor je sramotno za moške, da pride na sestanek več žensk kot moških, in to v razmerju 1:4. Kljub temu, da je v podjetju moških mnogo več kakor žensk in je od žensk tudi mnogo manj organiziranih kot moških. Moški so s tem pokazali, da ne zaslužijo, da nosijo hlače, ko se iz samega strahu ne upajo prikazati na sestanku. Po sadovih delavskega gibanja bodo pa seveda takoj segli, če se bo le kaj dobilo. To so naravnost izdajalci delavstva, ki puščajo svoje sodelavce v boj, sami pa zadaj za plotom čakajo, češ, če bodo tepeni, bodo tepeni samo oni, če pa bodo kaj dobili, bomo dobili tudi mi. To ni delavsko, niti človeško in se bo tako ravnanje maščevalo nad delavstvom samim kakor se je že in se še bo. Pričakujemo, da se bodo drugič bolj zanimali za svoje koristi kot se zanimajo sedaj. Da ne bodo nazadnje obveljale besede: »Delavci živijo v takih razmerah, kakršne zaslužijo.« Tam, kjer so delavci res trdni in delavski, si kmalu pomagajo naprej; tam pa, kjer se rujejo sami med seboj, so hlapci in bodo hlapci tudi ostali, če se ne bodo poboljšali.

Stavbinci

Ljubljana. Kaj se govori na sestankih rdečih obratnih zaupnikov? Kaj? Morda se rešujejo socialna vprašanja ali pa se razglablja, kako bi se čimbolj pomagalo delavstvu? Ne! Napadajo se sodelavci, ki so prav tako delavci kot oni sami, denuncira se jih in zmerja! Hočete dokazov? V petek 27. avgusta so imeli rdeči obratni zaupniki v Ljubljani sestanek in mesto, da bi se lotili česa pametnega, so kar lepo začeli obirati nekatere delavce, ki jim niso všeč. Tako so se spravili tudi na enega izmed naših članov, ki ni še nikomur storil žalega. Obkladati so ga začeli z najgršimi priimki, kakor n. pr.: svinja, zelenec, kmetavzar. Med njimi se je posebno odlikoval obratni zaupnik Babnik Franc. Delavstvo bo sedaj vsaj vedelo, kakšne prijatelje ima med rdečkarji in kako ti rešujejo njegove koristi. Kakor vemo, imajo našega člana, ki so ga tako nesramno napadali, na piki zato, ker si je upal kljub znaneu terorju rdečih vpisovati v našo organizacijo tiste delavce, ki so končno spoznali, kje je njih mesto in se ne puste več speljavati na stranpota. Če bo šlo tako naprej, kakor hočejo rdeči, bomo kmalu vsi

tisti, ki bodo v svoje organizacije vpisovali člane, zelenci, kmetavzarji in svinje. Mi si takih stvari ne bomo pustili dopasti in bomo poskrbeli, da bo napadeni delavec dobil zadoščenje. Kakšno ime pa v primeri s tem zasluži rdeči, naj pa presodijo delavci sami...

Lesni delavci

Gračnica. V torek 7. septembra se je v Gračnici v pisarni podjetja H. Falter vršila poravnalna razprava ob navzočnosti zastopnikov delavskih organizacij (ZZD in JSZ) ter zastopnika Delavske zbornice in delavstva. Za podjetje se je udeležil razprave g. Falter z dvema uradnikoma, vodil pa je razpravo okrajni glavar iz Laškega g. dr. Tekavčič. Razprava je potekala mirno, dasi na nekaterih mestih precej razborito. Podjetnik tudi na vsa izvajanja zastopnikov delavstva ni hotel pristati na kolektivno zvišanje plač in je v začetku sploh odklanjal vsako zvišanje. Proti koncu pa je vendarle pristal na to, da bi zvišal plače, toda samo posameznikom. Trdil je, da podjetje ne prenese večje obremenitve in je za to navedel različne številke o izgubah itd. Zastopniki delavstva so vedeli svoje in se niso pustili zavajati od takih podatkov. Ker se je prva razprava brezuspešno zaključila, so se zastopniki organizacij in delavstva sporazumeli in je podjetje na to pristalo, da se bodo druge razprave vršile v ponedeljek 13. septembra, in sicer ena dopoldne ob 8 za del podjetja v Jurkloštru v Jurkloštru samem, ob 14 pa za obrate v Gračnici v obratni pisarni istotam. Upamo, da bodo te razprave imele uspeh in da ne bodo delavske organizacije prisiljene pozvati okrajni glavarstvo v Laškem, da skliče drugo prisilno poravnalno razpravo. Delavstvo pa je pripravljeno na vse in hoče vztrajati do konca v svoji pravični borbi.

Vavta vas. V nedeljo 5. septembra se je pri nas vršil občni zbor naše podružnice. Naša podružnica je že dolgo časa skoraj spala, sedaj pa, ko je podjetje Pavlin odpustilo radi minimalnih mezd več delavcev, smo zopet spoznali, da je edina organizacija naša rešitev. Udeležba na občnem zboru je bila zelo zadovoljiva, vendar bomo sedaj z novim veseljem in voljo prišli za delo. Takrat, ko bo organizacija dovolj močna, bodo tudi za delavstvo nastopili boljši časi. Dobro se zavedamo, da smo organizacija mi sami in da je organizacija taka, kakršno je delavstvo.

Soteska. Podjetje K. Jordan v Soteski pri Novem mestu, ki ima v najemu žago kneza Auersperga, je storilo nekaj, kar ni niti pošteno niti pametno in se kaj takega po mnenju Delavske zbornice še ni zgodilo. Sklenjena je bila kolektivna pogodba, v kateri je delavstvo marsikaj popustilo, samo da bi prišlo do kolektivne pogodbe. Podjetje je na to pristalo, ko pa je Delavska zbornica čistopis predložila podjetju v podpis, je slednje en izvod popolnoma spremenjen poslalo naši Strokovni organizaciji lesnih delavcev ZZD v Soteski, druge originalne izvode pa ni hotelo vrniti. Ponovno ponavljamo, da nismo pričakovali od g. Jordana kaj takega. Nikar naj ne misli, da si ne bomo znali priboriti, kar nam gre.

Podturn. Odkar je naša organizacija vložila pritožbo na začasno upravo razlaščenih gozdov kneza Auersperga, se je položaj naših lesnih delavcev izboljšal. Upamo, da bo tudi vsem drugim željam delavstva ugodeno v kratkem. Za organizacijo živahno delamo, organizacija stalno narašča in vzporedno z organizacijo naša delavska zavest.

Splošne stroke

Ljubljana. Poročil se je naš tovariš, bivši strokovni tajnik ZZD z gosposkično Rozi Knehtlovo, agilno članico podružnice slaščičarjev, medicinarjev in kanditorjev v Ljubljani. Novoporočencema želimo čim več sreče in božjega blagoslova v novem stanu!

Groblje. V nedeljo 12. septembra se bo vršil članski sestanek ZZD. Udeležba je obvezna z ozirom na važnost programa. O starostnem zavarovanju bo kot zastopnik centrale ZZD govoril tov. Smersu Rudolf, pravni referent OUZD. Določil se bo tudi datum prireditve in razgovora o podpor-nem skladu.

Breznica. Vse člane in prijatelje vabimo, da se v obilnem številu udeležijo izleta, ki ga priredi v nedeljo 12. septembra jeseniška ZZD. Za vse udeležence bo ob 9 sv. maša v cerkvi pri Sv. Križu. Po maši se podamo v Črni vrh, kjer bo za prosto zabavo dobro preskrbljeno. Spoznajmo se s tovariši v Gorjah, na Jesenicah in pri Sv. Križu, ker medsebojno spoznavanje močno utrjuje vez organizacijske zavednosti.

Gorje pri Bledu. V nedeljo 5. septembra se je vršil v društvenem domu v Gorjah ustanovni sestanek »Strokovne organizacije delavcev ZZD« v Gorjah. Sestanka se je udeležilo okrog 50 delavcev, mož in fantov, ki so spoznali, da je tudi v našem

kraju potrebna strokovna organizacija. Na sestanku je bil navzoč zastopnik iz Ljubljane in č. g. Križman iz Jesenic, ki je v jedrnatih besedah orisal namen in pomen katoliške delavske strokovne organizacije. V organizacijo se je takoj vpisalo veliko delavcev. Prepričani smo, da bo organizacija pri nas lepo uspevala, se širila in rasla, le škoda, da smo pomen strokovne organizacije tako pozno spoznali.

Gorje. Pogreb člana ZZD. 5. septembra smo spremlili k večnemu počitku tov. Veder Stanka, ki se je ponesrečil v jeseniški tovarni. Imenovani je bil član ZZD na Jesenicah, stanoval pa je pri starših v naši župniji. Jeseniška ZZD mu je poslala za zadnji pozdrav lep venec jesenskega cvetja. Žrtvi dela večni mir, preostlim naše sožalje!

Gorje. Izlet. V nedeljo 12. septembra priredi Strokovna organizacija ZZD na Jesenicah izlet k Sv. Križu nad Jesenicami. Za vse izletnike bo ob 9 v cerkvi pri Sv. Križu sv. maša, nato pa se podamo v Črni vrh. Vse člane in prijatelje vabimo, da se izleta udeležijo v obilnem številu!

Kovinarji

Sv. Križ nad Jesenicami. V nedeljo, dne 5. septembra smo imeli popoldne v »Boštjanovem hotelu« sejo pripravljalnega odbora naše organizacije ob navzočnosti nekaterih odbornikov jeseniške organizacije in zastopnika centrale. Pravila naše organizacije so potrjena in smo sklenili, da se vrši ustanovni občni zbor 19. septembra. O točnem dnevnem redu bomo še poročali.

Sv. Križ nad Jesenicami. Izlet. V nedeljo, dne 12. septembra priredi jeseniška ZZD izlet v naš prelepi gorski raj. Izleta se udeležijo tudi podružnica iz Gorij in z

Jasna linija ZZD!

Vsak pameten človek stoji na nekem svetovnonazornem temelju, raz katerega motri življenje in vse življenjske dogodke. Kdor ne stoji na takem temelju, je podoben žitu, ki ga veter maje, in hiši, ki je zidana na pesek. Človek se mora zavedati, da je družabno bitje in da bo le v družbi zmožen rešiti raznovrstna težka življenjska vprašanja. Človek v družbi, v skupnosti zmora veliko več kot sam, zato se organizira v organizacijah in v organizacijah ustvarja za sebe in za druge lepše življenje. Življenjski nazor katoličana je, vse razmere v sebi in okoli sebe tako urediti, da so v skladu s človekovim končnim ciljem in namenom, da kot človek z vsakim svojim delovanjem opravlja le voljo božjo in išče skladnost s Stvarnikom.

Za katoliškega delavca mora biti jasno, da mora tudi njegova strokovna organizacija sloneti na istem svetovnem nazoru, na katerem sloni in dela sam. Jasna linija! Ta je potrebna in še kako! Saj dandanes ni bolj v nevarnosti »jasna linija« kot kdajkoli popreje. Jasna linija, značajnost in doslednost je tudi delavstvu in njegovi strokovni organizaciji nujno in neobhodno potrebna. Saj je okrog nas toliko demagoštva, tajnega kompromisarstva, zahrbtnosti in hinavstva! Kako tesno ti je pri srcu, če srečaš v življenju tovariša trpina, pa o njem nikdar ne veš, ali je odkritosrčen, veren, nesebičen kakor se dela. Kako mora biti katoliškemu delavcu hudo, če pomisli, koliko delavcev se radi trenutne koristi organizira v organizaciji drugih temeljev in nazorov, koliko jih klečepalci in liže, če zavohajo bič in tako zametujejo svojo skupnost, svoj nazor, kakor — kot pravi sv. pismo — bi metal svinjam bisere.

Za našo Zvezo združenih delavcev velja tole: Mi svojega katoliškega svetovnega nazora nismo nikdar in nikjer prikrivali. Jasno in odločno izpovedujemo svojo vdanost in zvestobo Kristusu in njegovi Cerkvi.

Zaveznik naši katoliški delavski organizaciji nam more biti le resničen prijatelj, z jasnimi načeli, ki se bo združil z nami radi skupnega dela, skupnega smotra in cilja. Jasnost v načelih je dandanes še prav posebno potrebna. Mi odklanjamo vsako kompromisarstvo z načeli, ki so našim nasprotna. Nam naša, to je v naukih katoliške Cerkve izražena načela popolnoma zadostujejo v vseh slučajih, tudi v socialnih in gospodarskih. Ona so za nas tudi edina, ki nam tvorijo idejno podlago našega udejstvovanja. Ne moremo priznati, da bi se ta naša načela mogla kakorkoli spopjeti z drugimi, ki so že po svoji osnovi in poreklu nasprotna prvim. Nadaljnje razpravljanje bi bilo odveč. To so storili že drugi, ki so po svojem znanju in sposobnosti bili poklicani za to. Predvsem pa je za nas merodajna sodba naše Cerkve in njenega poveljarja, ki je bila o teh vprašanjih že izrečena. Nasprotna na-

Breznice. Za vse udeležence bo ob 9. uri skupna sv. maša v župni cerkvi. Za prazne želodce bo dobro preskrbljeno v »Boštjanovem hotelu« in v koči ASK »Gorenjca« na »Črnem vrhu«. Vsi člani in prijatelji vabljeni in dobrodošli!

Jesenice. Izlet. Da se med seboj čim bolj spoznamo, smo organizirali za nedeljo, dne 12. septembra tovariški izlet k Sv. Križu. Povabili smo tudi tovariško podružnico z Breznice in iz Gorij. Za vse udeležence bo v župni cerkvi pri Sv. Križu ob 9. uri sv. maša, nakar se podamo v Črni vrh. Tovariši! Pripeljite s seboj svoje družine, da se vsi naučimo svežega zraka in jesenskega sonca. Naj nihče ne ostane doma.

Jesenice. Smrtna nesreča. V petek, dne 3. septembra je smrtno ponesrečil v jeseniški tovarni 21 letni Stanko Veder, zaposled pri tvrdki »Slograd«. Pleskal je ogrode prenovljene martinarne, kjer ga je v višini 10 m zgrabil žerjav in ga pritisknil ob železno lestev, da je po par trenutkih izdihnil. Veder je bil krepak fant in pred kratkim potrjen k vojakom. Bil je član naše ZZD. Njegovo truplo so odpeljali na dom njegovih staršev v Gorje, kjer so ga v nedeljo popoldne ob spremstvu naših zastopnikov in tovarišev ZZD v Gorjah položili k večnemu počitku. Naj mu bo Bog dober sodnik, vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

Jesenice. Nesreča nikoli ne počiva. Pretekli teden je bil, lahko bi rekli, teden nesreč. Omenili smo že smrtno nesrečo našega tov. Vedra, zgodili sta se pa še dve težki nesreči. V martinarni je odletel kos železa 40 letnemu delavcu Robiču v trebuh, na Javorniku pa je v valjarni mazaču Lužniku žareče železo prebodlo nogo. Oba sta bila oddana v ljubljansko bolnišnico.

čela so za nas zmote, proti katerim se bodo borili tako posamezniki kakor celotna organizacija. Pre.

Še o ZZD in politiki.

Že zadnjič smo na tem mestu povedali nekaj misli h gornjemu naslovu. Kratko izvajanje je bilo kar dobro sprejeto in poznamo slučaje, kjer je rodilo uspehe v obliki spreobrnjenja. Opazili smo pa, da bo koristno, če opozorilo še na sledeče:

V času ustanavljanja in razvoja ZZD se dogaja, da se zbirajo v prisrčnem pri-

Domače vesti.

Slovesno odkritje spomenika Simonu Gregorčiču. Na Malo Gosposjico je bil v Ljubljani na Napoleonovem trgu slovesno odkrit spomenik pesniku Simonu Gregorčiču. Bronast doprni kip pesnika je ustvaril mladi kipar Zdenko Kalin.

Nova maša banovega sina. Pri sv. Petru v Ljubljani je na Marijin praznik 8. septembra primical g. Stanko Natlačen, sin našega g. bana. Slovesnosti se je udeležil ljubljanski škof dr. C. Rožman, notranji minister dr. Korošec, minister dr. Krek, savski ban dr. Ružič, ljubljanski ter celjski župan in še druge odlične osebnosti.

Madžarsko letalo nad Mariborom in v Prekmurju. Trimotorno madžarsko letalo je krožilo kakih deset minut ob 1.15 čez polnoč 2. septembra nad Mariborom. Iz Maribora je ropotajoči velikan odletel proti vzhodu in se je pojavil nad Prekmurjem, kjer je moral pristati v Noršincih, nedaleč od Murske Sote. Pristanek se je izvršil ob pol dveh zjutraj brez nesreče, le kolesa so se zasadila dobrega pol metra v mehka tla. Iz letala je izstopilo šest madžarskih potnikov, od katerih sta bila dva v častniški uniformi. Zjutraj se je podala na kraj pristaneka komisija iz Sobe, ki je zaslišala tuje potnike. Izpovedali so, da je letalo last civilne pilotske šole v Sombateliju na Madžarskem. Letalo, ki je italijanski izdelek tipa »Capronic«, je odletelo 2. septembra popoldne iz Sombatelija v Budimpešto in se je hotelo v noči vrniti nazaj na letališče. V letalu se je med vožnjo pokvaril radijski aparat in potniki niso imeli več stika z letališčem ter so zašli na jugoslovansko ozemlje. Orientirali so se v Mariboru, kjer so se spustili čisto nizko in so nato zavili proti Madžarski. Kakih 20 km pred mejo jim je zmanjkalo bencina in so se morali spustiti na tla. Madžare so pridržali na občini v Martijancih, dokler se ni pripeljala iz Zagreba posebna naša letalska komisija, ki je ugotovila na licu mesta dejanski stan.

Delavec nehoti poškodoval kolesarja. V Mariboru v Tattenbachovi ulici 12. je razkladal delavec drva iz tovornega avtomobila in jih je metal na pločnik. Po pločniku se je nenadoma pripeljal na kolesu 23 letni Ferdinand Krajc iz Zavrča pod Ptujem. Delavec ni opazil kolesarja in že mu je nehoti pognal poleno v glavo. Zadet se je zgrudil nezavesten ter z rano na glavi in so ga reševalci prepeljali v bolnišnico.

Trčenje avtomobila z vozom. Franc Vogrinec, posestnik na Pobrežju pri Mariboru, je peljal po Tržaški cesti z drvmi naložen voz. Pri mestnem vodovodu pa je hotel prehiteti voz osebnih avto in se je zaletel z vso silo vanj. Karoserija se je razbila. 31 letni Karel Pohar iz Selnice ob Dravi je dobil poškodbo na glavi in so ga oddali v bolnišnico. Sopotnik je ostal nepoškodovan.

Orjaški klopotec. V Rošpohu pri Mariboru, »Na griču«, je postavil posestnik in gostilničar g. Andrej Oset orjaški klopotec. Ogrodje klopoteca tehtna nad 200 kg. Klopotec ima 32 kladv,

ateljjskem obsevu pod streho krščanskih socialistov vsi, ki so se kakorkoli skregali s politikom celotnega slovenskega katoliške naroda, pa čeprav drugače še daleko ne spadajo po svojem preteklem življenju in mišljenju skupaj s to družbo. V našem skupnem političnem pokretu ti ubežniki morda niso mogli doseči svojih namenov, se niso mogli uveljaviti, pa so bili užaljeni in hajdi h krščanskim socialistom, češ tu se bomo pa maščevali. Krščanski socialisti so namreč v zadnjih letih, zlasti pa po ustanovitvi ZZD započeli odkriti in prikriti nasprotovati politiki katoliških Slovencev. In tako so postali privlačni za vse nergače, ki se zbirajo tu kot tički brez gnezda. Tako nam je umljivo, zakaj n. pr. »Jutro«, ki pač ni naklonjeno pravemu slovenskemu katoliškemu pokretu, kar naprej ponatiskuje »Delavsko Pravico«. Tu najde namreč pisarenje, ki je čisto v skladu z duhom »Jutra«. Naše cenjene čitatelje, zlasti naše delavce opozarjamo, da naj le malo natančneje pogledajo in bodo videli, da vsi, ki kakorkoli zagovarjajo krščanske socialiste, so na neki način nerazpoloženi proti politiki slovenske katoliške skupnosti. Kar malo povprašajte, kako je s tem in onim govornikom na taborih krščanskih socialistov glede tega, kar smo tu povedali. Odprle se vam bodo oči in boste videli, da je za kulislami te igre ponajveč gonja proti politiki slovenske katoliške skupnosti. — In kaj ima pri tem opraviti ZZD?! Njena krivda je samo to, ker se ne vmešava v strankarsko politiko, posebno daleč je pa od tega, da bi napadala politiko celotnega slovenskega naroda.

S tem namreč ZZD prekrizava raznim godrnjačem tako lepo zasnovane načrte, kajti če se bo krščansko delavstvo organiziralo v strokovni organizaciji ZZD, ki se ne spušča v politiko, potem ti užaljeni ubežniki ne bodo več imeli nobene prave lestve, po kateri bi plezali na vidne politične vrhove. Da bi pa te svoje prave namene prikriji, prikazujejo nerazsodnim delavcem ZZD kot politično organizacijo.

Slovensko krščansko delavstvo bo zato v teh rečeh previdno in ne bo slepo drlo za raznimi besednimi gromovniki. Ako bo količkaj trezno in jasno gledalo slovenski katoliški pokret, bo spoznalo, da so vsa naša izvajanja v delavskih zadevah pravilna in da si bo delavstvo največ koristilo tudi v gmotnem oziru, če bo iz teh izvajanj tudi napravilo sklep, da se oklene edine nepolitične strokovne organizacije ZZD. Čim preje spregleda, tem bolje zanj.

veternice so dolge 6 m in rep 7 m. Strokovnjaki trdijo, da je Osetov klopotec največji, kar jih je doslej videla in poslušala Slovenija.

Ze zopet pismošča smrtna žrtev roparskega napada. Pred dnevi smo čitali, kako je postal v okolici Ljubljane smrtna žrtev roparskega napada enooki železniški sluga Ostrež iz Zaloga. Pred meseci je bil v St. Ilju v Slov. goricah ubit in izropan nad 60 letni poštni sel Žunko. Te dni se je zgodil tolovajski napad na pismoščo Alojzija Kabera iz Avstrije, ki je nesel za 2000 šilingov pokojnin k Sv. Antonu na Radlu ob severni meji. Neznaneц je Kabera pričakal v zasedi, ga ustrelil ob pol enajstih predpoldne in mu je oropal denar. Ustreljenega je našla pastirica, katera je obvestila o zločinu domače in ti oblasti. Neznaneца roparskega morilca iščejo naši in avstrijski orožniki.

Uboj na meji. V krčmi Sfiligov v St. Ilju ob severni meji so se spoprijeli zadnji nedeljo pijani fantje. V pretepu je dobil delavec Franc Magdič dva zaboljaja v roko. Napadalec mu je presekal z nožem glavni žil in je Magdič kmalu izkruval. Orožniki so aretirali tri fante iz avstrijskega Špilja, ki so prišli v nedeljo popoldne v St. Ilj. Aretirani so bili: 35 letni viničar Karel Brettschleber, ki je najbolj osumljen uboja, ker so dobili pri njem okrvavljen nož, dalje 22 letni hišec Jožef Majhen in 35 letni delavec Karel Stendi. Prijete so predali sodišču, ki je odredilo raztelesenje zaklanega.

Vlomila so aretirali. V Mežici so aretirali večkrat predkaznovanega ter dalje časa zasledovanega 27 letnega Andreja Delopst, ki je bil na delu z vlemi po Mežiški ter Mislinski dolini.

Prometna nesreča. Pri Hočah je zadnji nedeljo podrt avtomobil 20 letnega čevljarja Franca Krček, ki se je peljal na kolesu v Maribor. Krček je dobil pri padcu hujše notranje poškodbe in si je zlomil desno nogo.

Padec z drevesa. V Dravogradu je padla s slive železničarjeva hčerka Finika Plimben in si je dvakrat zlomila roko.

V bolnišnico z dvema zaboljajema. Pijani fantje so se stegli v neki krčmi v Slov. Bistrici. Pri tej priliki je dobil 30 letni posestnikov sin Mihael Pristovnik iz Sp. Nove vasi zaboljaj v trebuh in prsa. Poškodovanega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Star mož se obesil radi nesrečne ljubezni. V Dolnji Lendavi v Prekmurju so našli obešenega 65 letnega posestnika Franca Gonc. Samomorilec je zapustil pismo, v katerem je navedel, da ga je naglala v smrt nesrečna ljubezen.

Oč zidne opeke ubit otrok. Ljudmila Šadova, žena trgovca v Cankovi v Prekmurju, je hotela s štrimesečno hčerkico v naročju zapreti skladišna vrata. Vrata so bila slabo vdelana in so se podrla na Šadovo, ki je padla z otrokom vred na tla. Ko se je mati zavedla od udarca, je opazila, da je njen otrok mrtev, ker ga je ubila zidna opeka, ki je z vrati vred padla otročičku na glavo.

Z zlomljeno roko in nogu v bolnišnico. Sedemletni Franček Šamperl je padel v Spuhlji pod Ptujem z drevesa 8 m globoko. Pri padcu si je zlomil levo nogo, ter roko.

Okraden posestnik. V hišo Alojzija Meška, posestnika v Sobotnicah pri Ptuju, so vdrli neznanec in so mu povzročili s tatvino 4500 din škode.

Neznan utopljenec naplavljen in pokopan. Pri Središču je naplavila Drava truplo kakih 35 let starega neznanca, kojega osebnosti niso mogli dognati in so ga pokopali na tamošnjem pokopališču.

V zadnjem trenutku rešen iz gorečega hleva. Zadnjo soboto je med nevihto udarila strela v gospodarsko poslopje Jožefa Kolariča v Sardinji pri Veliki Nedelji. Gospodarja, ki je reševal živino iz gorečega hleva, je zasulo tramovje in mu onemogočilo pobeg. Gasilec in čevljar Franc Zamuda je s tveganjem lastnega življenja skočil skozi gorečo streho v hlev in je potegnill izpod jaslji že nezavestnega in vsega opečenega gospodarja. Prinesel ga je z največjo težavo na zrak, kjer ga je spravil z umetnim dihanjem k zavesti. Opečenega Kolariča so prepeljali v bolnišnico v Ormož.

Brat nevarno zabodel brata. V okolici Celja in sicer v Razgorju pri Škofji vasi sta se sprijela brata Anton in Rudolf Banovšek. V pretepu je zabodel Anton Rudolfa v desna prsa. Zabodena so oddali v celjsko bolnišnico.

Voz mu zlomil nogo. Blaž Dermol, 62 letni posestnik iz Družmirja pri Šoštanju, je padel pod voz in kolo mu je zdrobilo desno nogo. Dermol so oddali v celjsko bolnišnico.

Smrtonosen padec s kozolca. S kozolca je padel v Zalcu hlapec Alojzij Fijavž in si je razbil pri padcu lobanjo. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je še na dan nesreče umrl.

Padel s skale in podlegel poškodbi. V kamnolomu pri Podčetrtku ob Sotli je padel s skale 17 m globoko 31 letni delavec Albin Plevnik. Pri padcu si je zlomil križ ter obe nogi in je izdihnil v velikih mukah kmalu po prepeljavi v celjsko bolnišnico.

Oče petih nedoraslih otrok ubit od strele. V Šmartnem v Rožni dolini v okolici Celja je divjala 1. septembra nevihta, med katero je udarila strela v hišo posestnika Kuglerja. Strela je vžgala hišo in ubila tudi gospodarja, očeta petih nedoraslih otrok. V času, ko je postal mož smrtne žrtev strele in je zgorela hiša, je bila žena in gospodinja v bolnišnici v Celju na porodu.

Na eno leto obsojen tat koles. Komaj 21 letni Ivan Verk iz Draškovega sela je kradel na veliko kolesa, jih predeloval in prodajal. Pred sodiščem v Mariboru so mu dokazali, da je sunil deset koles in je bil obsojen na eno leto strogega zapora. Verkovih osem soobtoženih tovarišev in pomagačev je bilo oproščenih.

Aretiran pod sumom roparskega umora. Radi roparskega umora pisarniškega sluga Jožefa Ostrca s kolodvora v Zalogu je ljubljanska policija aretirala Jožefa Anžurja iz Zadobrova. Aretirani je posestniški sin in je imel že večkrat opravka s sodiščem in z ječo.

Križ v spomin devetim žrtvam. Na letošnji velikonočni ponedeljek je ponesrečilo v sneženem plazu Storžiča pri Trziču devet mladih žrtev, katerih grobovi se nahajajo na tržiškem pokopališču in so vedno okrašeni. Zadnjo nedeljo je bil blagoslovljen na kraju nesreče pod Storžičem železen križ, katerega je postavila podružnica SPD v Trziču. Križ stoji na kamenitem podstavku in je visok pet metrov. V kameniti podstavek je vzdana plošča z imeni vseh ponesrečenih.

Požigalko so prijeli. V Pudoču pri Starem trgu pri Ložu je zgorelo šest poslopij in so koj domnevali, da je nekdo ogenj podtaknil. Kmalu za tem je zgorela lopa, v kateri je bilo sedem voz sena. Lopa je bila le neznatno oddaljena od Pudoča. Koj za tem so našli na vratih kapelice pri Kovačevi žagi listek, na katerem je oznanil požigalec, da bo v osmih dneh zopet gorelo. Ljudje so bili radi požigalne napovedi upravičeno vznemirjeni. K sreči je uspelo orožnikom, da so izsledili požigalca v osebi neke domačinke, ki je po daljšem oklevanju priznala, da je ona napisala listek in ga pritrčila na kapelico. Izpovedala je tudi, da je podtaknila ogenj, ki je v Pudoču povzročil veliko škodo. Sodna preiskava bo že dognala, zakaj je aretirana ženska požigala.

Samotarja zadela kap. V Hrastniku pri Limbarski gori je životaril v Brigeljevi koči Anton Poljanšek, star upokojen orožnik, doma iz Idrije in pristojen na Vrhniko. Stari je bil tako čudaški, da ni pustil nikogar k sebi in mu je bila edina družica harmonika. Ker samotarja ni bilo

Vse za šolo

knjižice in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

V Ptuju:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

na spregled in tudi harmonika ni odmevala iz bajte, so vdrli sosedje v njo in so našli Poljanška na tleh pri postelji mrtvega. Njegovo truplo je že bilo precej razpadlo. Zadelga je ka kap, ko je vstal iz postelje.

Otrok povožen od avtomobila. V Velikem Gabru na Dolenjskem je povozil avto petletno Mimico Jelnikar. Deklico so prepeljali v ljubljansko bolnišnico z zlomljeno levo nogo ter desno roko in s poškodbami na glavi.

Večji in manjši požari. Zadnjo soboto krog polnoči je začela na Prihovi pri Slov. Konjicah goreti hiša sobnega slikarja Antona Hribernik. Ker ni bilo blizu vode, je s hišo zgorel še hlev. Živino je gospodar rešil. Pogorelec je ob za 6000 din slikarskih vzorcev. Zavarovalnica je malenkostna. — V Devinu pri Slov. Bistrici je uničil nočni in od požigalčeve roke podtaknjeni ogenj hišo posestniku I. Klanček, ki je oškodovan za 16.000 din. — V vasi Pudoč pri Starem trgu v okolici Rakeka je nočni ogenj z uničenjem več gospodarskih poslopij povzročil za 100.000 din škode, ki je le delno krita z zavarovalnico. Goreti je pričelo v Vilharjevem štednju. Ogenj je preskočil na sosedna štednja Janeza Muleca in Antona Kandareta. — Antonu Pihlerju, posestniku v Plitvici v Gor. Radgoni, je uničil ogenj 45.000 din vredno gospodarsko poslopje. Zgorela je krma, razno orodje in dve svinji. — Nočni ogenj je vpepelil v Vačah nad Litijo Kovačev hlev in svinjak. Kovaču je zgorela tudi mlaticnica, katero si je bil izposodil za mlatev. Gasilci so preprečili, da se najbrž podtaknjeni ogenj ni razširil. V Sp. Koreni pri Sv. Barbari v Slov. goricah je bilo te dni vpepeljeno 45.000 din vredno gospodarsko poslopje posestniku Francu Stube. Ogenj je zanetila domača šestletna hčerkica, ki se je igrala z vžgalicami in se je tik pred gospodarskim poslopjem užgal kupček slame. — Zadnjo nedeljo v noči je pričelo v Vikračah pod Šmarno goro goreti gospodarsko poslopje posestnika Aljaža. Poslopje je zgorelo, domači so oteli živino. Gasilci so preprečili, da ni šla vsa vas, katera je bila v veliki nevarnosti.

Še to in ono.

Glede potrošnje čevljev smo skoraj zadnji na svetu. Svetovno produkcijo je ceniti na 1.062.000.000 parov in so največji producenti te-le države: 1. USA, 2. Anglija, 3. Rusija, 4. Nemčija, 5. Francija, 6. Čehoslovaška, 7. Italija, 8. Belgija, 9. Nizozemska, 10. Poljska, 11. Španija, 12.

Švedska itd. Druga tabela pa nam daje pregled potrošnje obutve tako usnjene kakor gumijaste; ti podatki so tudi proračunani na enega prebivalca ter nam dajejo naslednjo sliko: USA 3.73 para na enega prebivalca v letu 1936, Čehoslovaška 3.25, Anglija 3.15, Avstralija 2.98, Kanada 2.97, Švedska 2.75, Nova Zelandija 2.66, Belgija 2.54, Holandija 2.25, Nemčija 2.08, Švica 2.08, Francija 1.95, Argentina 1.82, Danska 1.71, Norveška 1.64, Južna Afrika 1.56, Avstrija 1.20, Italija 1.09, Rusija 1.09, Madžarska 0.68, Bolgarija 0.74, Jugoslavija 0.67, Romunija 0.65, Japonska 0.57, Kitajska 0.06 para na enega prebivalca. Jugoslovska potrošnja se razdeli: usnjena obutev 0.4 para na enega prebivalca, gumijasta 0.25 na enega prebivalca. Naša država daleč zaostaja za povprečjem, ki je znašalo za ves svet po teh virih 0.83 para obutve na enega prebivalca.

Koliko producirajo na češkem piva. Po uradni statistiki je znašala lani produkcija piva v nekaterih največjih čeških pivovarnah: Praga-Smichov 712.430 hl, Mešćanska pivovarna v Plznu 401.039, Velke Popovice 262.291 hl, Delniška pivovarna v Plznu 195.486 hl, Brno 177.016 hl, Češke Budějovice 143.711 hl, Praga VII. 134.103 hl, Most 125.749 hl, Heb I. deln. družba 116.164 hl, Prerov, I. moravska d. pivovarna 114.779 hl, Hradec Kralove 102 tisoč 134 hl. Nadalje je še 18 pivovaren proizvedlo lani med 50.000 do 100.000 hl piva. Po teh številkah izgleda, da je Češka ena sama pivovarna...

Nogomet. Zadnja nedelja je minila brez tekmovalja v ligi. Vršile so se tekme v podzveznem prvenstvu. Pač pa je prinesel ponedeljek razburljiv dogodek: mednarodno tekmo med

Romunijo in Jugoslavijo. Tekma se je vršila v Belgradu pred 14.000 gledalci. Sodil je čehoslovaški sodnik Krist, ki se je izkazal kot dober in energičen sodnik. V prvem polčasu tekme je Jugoslavija vodila z 2:0, v drugem pa so prišli Romuni zaradi nepaznje našega vratarja do častnega gola, tako da je v dvoboju zmagala Jugoslavija 2:1. Romunsko moštvo je presenetilo s svojo dobro in premišljeno igro ter je našemu moštvu prinesla zmago le večja odločnost napadalne vrste. — Kakor smo že uvodoma povedali, se je v nedeljo začelo podzvezno prvenstvo. V Mariboru je železničar premagal Rapida 4:1, v Murski Soboti je ISSK Maribor izgubil proti SK Muri 2:3, v Čakovcu sta igrala Čakovčeki in Gradjanski 3:2, v celjski skupini je zmagala SK Celje nad Olimpom 4:3, v Trbovljah pa je porazil Amater SK Trbovlje z visokim rezultatom 11:0. V ljubljanski skupini so igrali Reka in SK Slovan 2:1, Svoboda proti Kranju 1:1, Hermes in Mars 3:1. — Splitski Hajduk je gostoval v nedeljo v Rimu proti prvorazrednemu italijanskemu moštvu Roma, katerega je poprej v Splitu dvakrat porazil. Roma je to pot nastopila znatno ojačena ter je zmagala nad Hajdukom 4:3. Hajduk je zapustil v Rimu najboljši vtis kot izredno dobro in viteško moštvo. — Belgrajski BSK je gostoval dva dni v Banjaluki ter nastopil obakrat proti SK Krajišniku, prvi dan z rezultatom 3:2, drugi dan pa 1:1. V Zagrebu je Gradjanski premagal Vojvodino 2:0, v Subotici pa prvorazredni romunski klub Kinist Bačko 7:2.

Osme balkanske igre. V Bukarešti so bile v nedeljo otvorjene v prisotnosti romunskega kralja Karla osme balkanske igre, katerih se letos udeležuje tudi Jugoslavija. Naša lahkoatletska reprezentanca je šla na Balkanijado šele v zadnjem trenutku prilično nepripravljena in zaradi tega tudi ni dosegla posebnih rezultatov. Edini naš Goršek je presenetil z novim državnim in balkanskim rekordom na 800 m v času 1:57.4. Krasen čas je dosegla tudi jugoslovska štafeta štirikrat 400 m s 3:27, kar je nov državni in balkanski rekord. V tej štafeti sta tekla dva Slovenca: Gaberšek in Pieteršek. Na prvem mestu so na letošnji Balkanijadi Grki, ki so poslali v borbo izredno izenačeno in močno reprezentanco.

Lahka atletika. Juniorji SK Planine v Ljubljani so v nedeljo absolvirali mednarodni dvoboj z juniorji KAC v Celovcu. Tekma se je vršila v Celovcu ter je končala z lepo zmago SK Planine, ki si je priborila 48,50 točk, drugo jih je KAC osvojil 39,50. Pri Planini so se zlasti odlikovali izvrstni juniorji Klinar, Drenik, Košir in pa njena štafeta na štirikrat 100 m.

Tenis Jugoslavija—Čehoslovaška. V petek, soboto in nedeljo se je vršil v Zagrebu teniški dvoboj med našo in čehoslovaško reprezentanco za srednjeevropski pokal. Teh tekem se udeležujeta še Avstrija in Madžarska. Naše in čehoslovaško moštvo veljata za favorita in dvoboj naj bi prinesel odločitev, komu bo pripadla zmaga. Izpadel pa je po ogorčenih borbah neodločeno ter se je končal z rezultatom 3:3.

Plavanje. V nedeljo so se vršile v kopalnišču v Rogaški Slatini plavalne tekme med reprezentancama Zagreba in Ljubljane. Zagreb je zastopal po večini ZPK, ojačen z nekaterimi plavalci iz drugih klubov, Ljubljano pa Ilirija. Zmagala je Ljubljana v plavalnih disciplinah z 51:36 točkam, v waterpolu pa z 9:1. Ljubljanci so postavili nekaj izvrstnih časov ter so zopet zrušili dva državna rekorda, in sicer v štafeti štirikrat 100 m prsto moški v času 4:19, kar je za sedem sekund boljše od dosedanjega rekorda. Na 400 m prsto je zrušila državni rekord tudi Edita Verner (Ilirija) s časom 7:33,4, kar je za 16 sekund boljše od prejšnjega.

Motorne dirke so se vršile v nedeljo v Zagrebu na dirkališču Hrvatskega motokluba. Prijavljenih je bilo okoli sto tekmovalcev vseh kategorij ter so to glede udeležbe največje dosejane naše motorne dirke. 20 tekmovalcev je nastopilo iz Slovenije. Najboljše čase je dosegel Zagrebčan Uroič, dočim je najboljšemu slovenskemu konkurentu Stariču, katerega v Zagrebu zaradi njegovih svoječasnih uspehov imenujejo »leteči Kranjec«, odpovedal motor ter je moral dirke prekiniti.

MALA OZNANILA

Nova izletniška gostilna »Grič«, Oset, Rošpoh: letovišče, prvovrstna prehrana, prenočišče, pension 40 din z vinom. Telefon 28-07.

Sladki vinski mošt toči gostilna »Grič«, Oset, Rošpoh. Prvovrstna prehrana!

René Bazin

41

Žito poganja.

Roman.

Po stoštiriinpetdeseti izdaji prevedel Viktor Cokan.

Ob devetih je zašumelo. Vse glave so se obrnile v isto smer. Župnik Rubió se je prikazal na cesto, pred njim je šel v črno zavito križ in skupina ministrantov. Za njim je šel mrtvaški voz za slavnostne pogrebe iz Korbinji. Drugokrat se je zgodilo, da so na deželi rabili ta voz. Prvikrat, ko so prišli iskat truplo neke dame, ki je šla v Pariz za dojljlo, pa se je vrnila sem umret; bila je zelo bogata, pa ni nihče vedel, kako je obogatela. Toda to ni več isti voz, to nista več ta dva krasna konja, vsa v perjankah, voz prevlečen s črno in okovan s srebrom; ne, to je bila popolnoma druga stvar.

— Kako slab voz!

— Pa za grofa!

— Ta bi bil dober za ljudi, kakor smo mi!

— En sam konj!

— In še ta ne lep. Rebra mu lahko šteješ. Še repa nima dobro osnaženega.

— Veš zakaj?

— Ne. Morda ni korbinjski župan dal velikega voza.

— Torej radi politike?

— Kdo ve? Da bi bil plemič zapeljan k pogrebu z enim samim konjem, ne, tega pa še nisem videl... Saj imajo vendar denar v tej hiši! Saj je markiz dobil trideset tisoč za les.

— Čujte, motite se! Pravkar mi je čuvaj Renard povedal, kako je.

Ljudje so kar obsuli človeka, ki je to vedel.

— No?

— Grof je naredil testament, v katerem zahteva prvi razred v cerkvi in četrtega, da ga pripeljejo tja...

— Hotel je, da župnik zasluži.

— Veš čemu se čudim? Temu, da ni zahteval, naj ga nesejo tja delavci z njegove kmetije...

— Mogoče jih ni hotel utruditi, on je bil sposoben, misliti na to.

— Mogoče.

Župnik Rubió moli, besede plavajo nad tiho zbranimi, čela se odkrijejo. Naglo, v popolni tišini je narasla ganjenost. Voz se je premaknil in na vratih, odkoder je odšel sin, ležeč v svoji poslednji postelji, se je prikazal oče, veličasten in žalosten, ves bel je postal v teh štirih dneh, obraz je dvignil, oči je upiral naprej na vence krizantem in jesenskega cvetja, ki so bili obešeni na mrtvaškem vozu; bil je svečano oblečen, svilen klobuk je nosil v desni roki, ki mu je neorokovična visela ob telesu. Vsi so ga gledali. On ni videl nikogar. Šel je vojaško. Človek bi rekel, da koraka ob zvoku fanfare, ki poje o žalosti vsega sveta. Ker je bil hraber in bogat, ker je bil plemič in že star, vse to ga je povečalo v očeh ljudi in bolečina je na vse dala svoj posvečujoč pečat, da so celo najhujši sovražniki gradu videli v njem dobrega in usmiljenega vrednega človeka in solze so jim šle v oči. Šel je počasi, bil je večji od vseh, njegova bela bradica in brke, vse je vztrepetovalo v vetru.

Sledili so vsi prijatelji, sosedje, najemniki. Na koncu z bukvami obrasle ceste je suho kljuse, ki je vlekel mrtvaški voz, krenilo na levo in truplo Mihaela, nekdanj grofa Meksimé, je za vedno zapustilo ljubljeno fontenjsko zemljo.

Na tem kraju se je nekdo priključil spremstvu. To je bil gospod Zakmén. Ni hotel predčasno stopiti na domačijo, ki je bila njegova. Zvonovi zvone. Gozd se umika. In spredaj prve trške hiše, potem pokopališče okoli cerkve, še mnogo žena in mož, ki so čakali, da gre dolga procesija mimo.

Cerkev je bila vsa polna in obred se je začel. Plamen sveč ni razpršil teme, ki je bila razlita nad prepogami. Svetil je kakor kresnica, ki je ustavljena v poletu in pribita v noč. Mašnik je bil blizu obhajilne mize. Med klopmi se je razvila nova procesija, procesija ljudi, ki so pokojnega poznali in so šli, njemu v čast, k darovanju. Župnik Rubió je opazoval svoje farane, ki jih je smrt, in ne Bog, pripeljala v cerkev. »Ona je njihova gospodarica,« je mislil, »ona še dvigne nad njimi križ.« Prihajali so po vrsti, poljubljali srebrni križ; različne so bile ustnice in poljubljali so z različnim spoštovanjem in različno ljubeznijo; ustnice pijancev, nesramne in umazane; ustnice, ki med dnem preklinjajo in ki se v tem trenutku ne upajo upreti običajni kretnji; ustnice starih ženic, ki stiskajo denar namesto prebodenih Kristusovih nog. In vsi in vse, moške in žene iz Fontenáj, so darovali, ko so poljubili Križanega, noviči ali dva na pladenj, ki ga je držal ministrant, stoječ poleg mašnika. Vsi so šli mimo — revni in bogati. Vsa fara je poznala Mihaela in skoro vsi so darovali za pokoj njegove duše, ker so njihovi predniki verovali, ljubili in občestveno upali.

Neki drugi duhovnik je nadomestil domačega župnika pri darovanju in procesija se je nadaljevala, suh zvok na pladenj padajočih beličev se je mešal s poljubi, s petjem mrtvaških pesmi, s klici usmiljenja, z obljubami vstajenja in večnosti.

General je stal mirno v prvi vrsti, zganil je le z roko, ki jo je nesel do svojih oči. (Dalje)